

**Tweede Advent, 06 december 2015**

**Preek: God kijkt met Zijn hart**

**Bijbellezing: 1 Samuel 16, 1-13**

Vandaag bevinden wij ons bij een offermaaltijd, die de profeet Samuel in opdracht van God houdt met een kleinzoon van Ruth, met Isaï en zijn zonen. Samuel was op weg gegaan om David te gaan zalven. Maar dat het David zou zijn, dat wist Samuel toen nog niet. Hij had van God alleen de opdracht gekregen om een van de zonen van Isaï te gaan zalven.

Waar in deze geschiedenis het licht op valt is dat God Samuel op het hart drukt *om de juiste manier* naar de zonen te kijken. Samuel moet niet kijken naar hun uiterlijk, naar hun performance. Hij moet met de ogen van God leren kijken naar de mensen die voor hem staan. Volgens mij is dat de kern, vers 7: de HEERE zei tegen Samuël: *kijk niet naar zijn uiterlijk en ook niet naar de hoogte van zijn gestalte* (het gaat er dus niet om dat hij imponeert, zoals Saul een imposante gestalte is geweest, daar gaat het niet om), : *kijk niet naar zijn uiterlijk en ook niet naar de hoogte van zijn gestalte....; het is namelijk niet wat de mens ziet, want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan.*

Nou, dat is een prachtige boodschap! Terwijl wij soms zeggen 'het oog wil ook wat' (of: terwijl wij dat in ieder geval soms denken, want ja, als je zoiets hardop zegt, dan verraad je toch wel iets van jezelf)... terwijl wij soms zeggen denken dat het oog ook wat wil, gaat het daar bij God dus helemaal niet om. Kijk niet naar wat voor ogen is. ... Nou, dat kunnen wij niet vaak genoeg tegen onszelf zeggen. Als het gaat om een partnerkeuze... Als het gaat om je burens... Als het gaat om de kinderen die bij je zoon of dochter in de klas zitten... Als het gaat om mensen die een taak op zich hebben genomen in de kerk... Als het gaat om politici... Het gaat niet om wat voor ogen is. Het gaat om de inhoud. Om de binnenkant. Om het hart. We laten ons soms zo gemakkelijk meenemen door de buitenkant..., door het uiterlijk..., door zijn of haar manier van spreken, of kijken, of kleden of..., maar het gaat om de inhoud, om wat er van binnen leeft.

En toch vraag ik mij af of dit de pointe, de kern is van deze geschiedenis. Want als je dit nu in een breder kader zou plaatsen hè: God die een mens niet uitkiest om zijn buitenkant, maar alleen om zijn binnenkant... nou, ik weet niet of ik daar zo vrolijk van word... Mijn buitenkant, nou daar mag u allemaal uw mening over hebben (ik ben er redelijk over tevreden al zeg ik het zelf)..., maar mijn binnenkant... Ik moet zeggen dat ik soms blij ben dat niet iedereen daar alles van weet. Herkent daar iets van bij uzelf... of bent u wel tevreden over die

gedachten, die gevoelens en die verlangens die er allemaal bij u binnen leven?

Stel je voor dat de les van deze geschiedenis zou zijn: God kijkt naar onze binnenkant en op basis van wat er daar, van wat er in ons hart leeft..., kiest Hij ons of kiest Hij ons niet. Nou, ik zou de Avondmaalstafel maar gelijk gaan afruimen.... niemand zou dan door Heere worden uitgekozen om Zijn gast te mogen zijn. ... Ik denk dat je het anders moet lezen. Er staat niet simpelweg: 'de mens kijkt naar de buitenkant, God kijkt naar de binnenkant'. Er staat in het Hebreeuws zoiets als: de mens kijkt voor wat betreft de ogen.... God kijkt voor wat betreft het hart. Iets simpeler gezegd: *de mens kijkt met zijn ogen...., God kijkt met Zijn hart.*

De mens kijkt met zijn ogen...., God kijkt met Zijn hart. Het gaat hier volgens mij niet in eerste instantie om het hart van David, waar alle licht op moet schijnen..., maar om het hart van God. God kijkt met *Zijn* hart... God laat Zich niet leiden door wat Zijn ogen zien..., God laat Zich leiden door Zijn hart. De keuzen die Hij maakt, zijn niet gebaseerd op wat er te zien valt, op wat Hij ziet..., maar op wat er van binnen bij God leeft. Gelukkig maar...! Natuurlijk is het voor God ook belangrijk wat er in ons hart leeft. God wil, God eist dat onze gedachten, onze wil, onze gevoelens zuiver zijn... Maar God weet ook wel wat er in ons hart leeft. Jezus zei eens heel scherp tegen Zijn leerlingen (Markus 7:21): *uit het hart van de mensen komen voort kwade overwegingen, overspel, ontucht, moord, diefstal, hebzucht, allerlei kwaadaardigheid, bedrog, losbandigheid, afgunst, lastering, hoogmoed, dwaasheid.* Alsjeblieft! ... Ik denk dat David hier ook in zekere zin een voorbeeld van is. David mocht dan wel de man naar Gods hart zijn..., maar ook in Davids hart gingen heel wat dingen schuil die er niet in hoorden. Ik denk aan de affaire met Bathseba..., dat David toen zo verblind was door seksuele verlangens, dat hij zichzelf zo in het nauw bracht en uiteindelijk zelfs de eigenlijke partner van Bathseba heeft laten ombrengen... Ik denk ook aan dat moment waarop David besloot een volkstelling te houden om zijn eigen macht en grootheid te meten. En zo zou ik nog wat dingen kunnen noemen over deze man naar Gods hart. Maar ook als wij gewoon bij deze geschiedenis van vandaag blijven: als God puur alleen het hart van de mensen aanzag..., zou het dan echt zo zijn dat Davids hart beter was dan het hart van de zeven broers boven hem en dat hij daarom werd verkozen? Was Eliab's hart zoveel slechter dan dat van David? En het hart van Abinadab? En van Samma? Nee, ik denk niet dat wij de jongste van het gezin moeten voorttrekken... De schrijver van deze geschiedenis verradt eigenlijk ook al dat het om iets anders gaat... Want aan het eind schrijft hij dat David schoon van ogen was en knap om te zien. Dus blijkbaar was dat uiterlijk van David wel iets om te vermelden..., terwijl het om zijn binnenkant ging toch?

Ik heb nu allerlei aanwijzingen genoemd dat het hier volgens mij niet puur om de tegenstelling 'binnenkant – buitenkant gaat'. 'Gelukkig maar', zo zei ik, 'want die binnenkant van ons...' Maar het is ook wel ingewikkeld! Want...: als God *niet* op basis van onze binnenkant ons roept en verkiest en uitnodigt... op basis waarvan dan wel? Waarom dan die jongste jongen uit het gezin van Isaï? ... Hier stuiten wij op de grenzen van ons denken en begrijpen... en wij kunnen alleen maar zeggen: het is Gods genade. Het is Gods eigen besluit, Gods liefde om die jonge jongen David van achter de schapen te halen en hem tot herder over het volk Israël te stellen. We moeten al die vragen die hierbij opkomen laten rusten. Ja, we mogen ze wel stellen hoor, maar we komen er toch niet uit. Waarom die David? Wat dan met die zeven broers? Eigenlijk klopt het niet... Inderdaad: Gods genade is niet te begrijpen..., is niet te doorgronden... is alleen maar met lege handen te ontvangen... en om je over te verwonderen.

Kunt u de link al naar de Avondmaalstafel leggen? Velen van u zitten hier straks aan tafel. Maar waarom u? Waarom jij? Er leven meer dan vijf miljard mensen op deze aardbol... er leven ongeveer 15 miljoen mensen in Nederland..., er leven zo'n 16.000 mensen hier in Schollebaar... en waarom mag u dan nu hier in Schollebaar dit plaatsje in deze kerk aan deze Avondmaalstafel innemen? Waarom u? Waarom jij? ... Ik heb het antwoord niet. Ik zou u alleen willen zeggen: laten wij er ongelooflijk dankbaar voor zijn dat God ons dit plaatsje geeft. Laten wij straks niet zomaar naar voren lopen..., maar verwonderd naar voren lopen..., verbaasd... ontzettend dankbaar dat wij mogen aan deze tafel aangezegd krijgen: dit is Mijn lichaam dat voor u verbroken is. Dit is Mijn bloed, dat Ik voor jou heb laten vergieten.

Ik begrijp Gods genade niet. Ik moet daarom ook niet proberen om daar allerlei dingen uit af te leiden: wat dan met de mensen die hier vandaag niet zijn? Wat met al die andere mensen in Schollebaar en omgeving? Hoeveel is de reikwijdte van Gods genade precies? Als ik ben verkoren, is de ander dan verloren? Stop! ... Dat laat ik allemaal over aan God.

In vertrouwen laat ik dat aan God over. Want ik mag uit persoonlijke ervaring weten dat Gods genade groter is dan ik kan beseffen. Als God mij hier nodigt..., zonder enkele reden vanuit mijzelf gezien..., dan heb ik ook vertrouwen in hoe God met Zijn hart naar anderen kijkt. Maar dat laat ik aan God over. ... Laat ik mij vandaag maar verwonderen... laat ik diep dankbaar zijn... laat ik God aanbidden omdat ik vandaag die genade mag proeven dat Christus Zijn liefde met mij wil delen. Onverdiend mag ik dat ontvangen. Ondanks mijn hart. Maar God ziet mij aan met *Zijn* hart.

Eén ding van Gods wonderlijke genade laat God vaak wel duidelijk zijn in de Bijbel: God verkiest in ieder geval *niet* wat voor onze ogen imposant, groots, geweldig is. Meerdere keren lezen wij in de Bijbel dat God juist het tegenovergestelde doet: God kiest Jakob en niet de eerstgeborene Esau. Efraïm krijgt de eerste zegen van Jakob en niet zijn oudere broer Mannasse. David wordt gekozen en niet een van zijn zeven oudere broers. In Bethlehem Efratha wordt de koning geboren – Bethlehem, al is zij klein onder de volken – en niet in de hoofdstad Jeruzalem. Het volk Israël wordt gekozen en niet de machtige Assyriërs of de Romeinen. Het meisje Maria wordt verkoren. De eenvoudige herders worden in de Kerstnacht bevoorrecht. God kiest in ieder geval *niet* het grootste, imposante, in mensenogen geweldige. God keert het om. Laatsten worden de eersten. Dus dat u hier aan tafel mag zitten..., nou, u mag het zelf op uzelf betrekken.

Laten wij nu straks het Avondmaal gaan vieren. In dankbaarheid. In alle nederigheid. In verwondering en aanbidding: wie ben ik dat ik dat mag ontvangen? Waarom had God mij op het oog. Ik weet het niet. Ik begrijp het niet. Maar God kijkt naar u en jou met Zijn hart. Dat is het wonder van Gods genade. Amen.

